

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ
ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ
КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА
ОМУРТАГ И ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
за периода 2024-2028 година**

28.11.2024 година

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕАМБЮЛ

II. Цели и задачи

III. Оценка на състоянието и динамиката на популацията на безстопанствените кучета, очаквани резултати и мерки за подпомагане изграждането на регионални приюти за безстопанствени кучета

IV. Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета чрез кастрация

V. Мерки за контрол върху развъдчиците, търговците на кучета, пазарите за животни, зоомагазините и собствениците на кучета, отглеждани като компаньони

VI. Изисквания за ръководство, координация, контрол и изпълнение на програмата

VII. Изисквания за управление и оценка на програмата, докладване и отчетност, уведомяване на обществеността

VIII. Коригиращи действия при констатиране на несъответствия при изпълнение на програмата

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

I.ПРЕАМБЮЛ

Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Омуртаг за периода 2024-2028 година е изготвена в изпълнение на чл.40, ал.1, ал.2, ал.3 и ал.4 във вр. с чл.40а от Закона за защита на животните и Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България (Министерство на земеделието, храните и горите, Приета с РМС № 136 от 14.03.2019 г.) и обхваща периода 2024-2028 г.

Необходимост от разработването на програмата възниква в резултат на изисквания поставени на България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

По аргумент на заложените в чл.40а от Закона за защита на животните принципи относно постигане на здравословна среда за гражданите на Република България, подобряване хуманното отношение към животните и управление, и намаляване на популацията от безстопанствени кучета по ефективен начин чрез масова кастрация, Община Омуртаг с Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Омуртаг си поставя следните

ЦЕЛИ: Чрез прилагане на комплекс от мерки да се овладее популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Омуртаг постепенно да се намали техния брой до количества, гарантиращи безопасността и здравето на хората, комфорта на градската среда на Омуртаг, след което да се изтеглят и настанят в приюти.

Общината изпълнява целите на програмата чрез Общинското предприятие „Комунални дейности-Омуртаг“ относно залавяне, кастриране, чипиране и маркиране, ваксиниране, обезпаразитяване, издаване и попълване на паспорт в Националната ветеринарно-медицинска система на безстопанствени кучета, връщане на място, където са заловени съгласно чл.47, ал.3 от ЗЗЖ.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Поетапно редуциране броя на безстопанствените кучета до окончателното им настаняване в приюти по програми за намиране на собственик или за доживотно отглеждане.
2. Завишаване контрола върху отглеждането на животни-компаньони, т.нар. домашни кучета.
3. Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
4. Стимулиране гражданската активност при решаване на поставените проблеми.
5. Овладяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлението "безстопанствени кучета".
6. Контрол върху отглеждането на домашни кучета.

III. ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО И ДИНАМИКАТА НА ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА,

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И МЕРКИ ЗА ПОДПОМАГАНЕ ИЗГРАЖДАНЕТО НА РЕГИОНАЛНИ ПРИЮТИ ЗА БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА

5

Значителното нарастване на броя на уличните кучета води до рискове за здравето на населението и поставя под съмнение европейския облик на българските градове и села и хуманното третиране на животните. Разработването и прилагането на Програмата се налага от това, че проблемът с безстопанствените кучета е сериозен проблем за обществото, с многостранни измерения (хуманномедицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични).

Досега взетите мерки, в изпълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност и Закона за защита на животните се оказват крайно недостатъчни. Все още не може да се намери цялостно и трайно решение на проблема „безстопанствени кучета“, дори и с приемането на Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България, липсата на държавно субсидиране и методическа помощ на национално ниво и не на последно място кохезионната политика за настоящия период на Европейския съюз не предлага програми, в т.ч. финансова помощ, за овладяване популацията на безстопанствените животни чрез изграждане на приюти и осъществяване на ветеринарномедицинските изисквания за този вид дейности.

От гореизложеното следват следните трудности към настоящия момент:

1. Описание на проблема.

Големият брой безстопанствени кучета води до:

- + пренасяне на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;
- + регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета;
- + много хора се страхуват от кучета.

2. Причини за възникване на проблема:

- + Липса на контрол върху популацията на домашни кучета;
- + Неефективност на прилаганите до момента методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;
- + Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и др., след което се изоставят;
- + Липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят - собствениците не са подготвени за

проблемите, съпровождащи отглеждането на кучета, в резултат на което при възникнали трудности може да ги изоставят;

3. Популация на безстопанствените кучета.

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст, ражда два пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства докато достигне определен максимум. Този максимум се нарича *“носец капацитет на средата”* и зависи от условията на средата - количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на носещия капацитет на средата раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета - новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване - един цикличен и непрестанен процес.

4. Анализ на обстановката в населените места на Община Омуртаг и очаквани резултати.

През последните години се наблюдава зачестяване на случаите на ухапвания от кучета. Знае се, че нерегистрираните случаи са винаги повече от известните – различен дял от ухапаните остават извън ползрението на здравеопазването поради непотърсена медицинска помощ.

Чрез изградения Общински приют за безстопанствени животни на територията на община Омуртаг не биха се освободили ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, от където са взети за гратисния период, необходим за блокиране на раждаемостта - когато капацитетът на средата бъде ограничен от стерилни животни. Този гратисен период позволява паралелно да се наложи контрол върху домашните кучета - регистрацията им, стерилизацията на част от тях. Следва етапът на постепенно изтегляне на кучетата в приют, тъй като отстраняването вече няма да може да се компенсира от раждаемост – ще липсват репродуктивните животни. Броят на кучетата от улицата постепенно ще се редуцира до трайното изчезване на явлениято *“безстопанствени кучета”*.

Към 2024 година на територията на общината най-голям процент безстопанствени кучета се наблюдава в град Омуртаг, предвид наличието на по-голям дял на места за хранене, училища и детски градини, от където

„загрижени“ граждани дават храна на същите, но не ги прибират в домовете си за отглеждане, до като в останалите населени места всяко семейство притежава домашно куче и поне за сега не допускат неконтролираното им възпроизводство и съответно „изхвърлянето“ им на улицата.

ОП „Комунални дейности-Омуртаг“ има сключен контракт с регистрирана ветеринарномедицинска амбулатория по изпълнение на дейностите по чл.40в от Закона за защита на животните, при което ежегодно има данни за приблизителния брой безстопанствени кучета в общината.

Основните мерки на община Омуртаг за овладяване на популацията на „уличните кучета“ в следващите четири години са привличането на неправителствени организации и Организации за защита на животните, които да създадат собствени приюти за безстопанствени животни, да подпомагат дейността по контрол на раждаемостта и осъществяване на обучения на деца, ученици и други желаещи по темите за отглеждане и грижа на кучета и котки компаньони. Всеки приют ще разработи и прилага система за информизиране на гражданите за животните, които се предлагат за отглеждане, в т. ч. в интернет страница и публикации в медиите.

IV.МЕРКИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ И КОНТРОЛ НА ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА ЧРЕЗ КАСТРАЦИЯ

Единственият ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация е:

1) прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и трайна маркировка на неагресивни (*социализирани*) безстопанствени кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;

2) регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

Доскоро липсващата адекватна нормативна база и отсъствието на съвместни действия между местна власт, организациите за защита на животните (ОЗЖ) и граждани е основната причина за задълбочаване на проблема с безстопанствените кучета и невъзможност за неговото ефективно и трайно решение.

Успешната практиката налагат прилагането на регламентирания от Закона за защита на животните метод за кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокиране на раждаемостта - ограничаване капацитета на средата само със стерилни животни.

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.

2. Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета.

3. Задомяване/осиновяване на безстопанствени кучета.

4. Регистрация и надзор на безстопанствените кучета.

5. Регистрация на домашните кучета.

6. Популяризиране на ползите от кастрацията на домашни кучета.

7. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета.

8. Кампании за подобряване на чистотата на градската среда.

МЯРКА I. Организация за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на общината.

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка (за кратко наричани *обработка*) и връщане по места на социализирани и здрави безстопанствени кучета:

- Обработката на безстопанствени кучета се извършва в регистрирани стационарни и/или подвижни амбулатории;

- Обработката се извършва на принципите на *масова кастрация* по райони и във връзка с молби и сигнали на граждани;

- Залавянето на безстопанствени кучета се извършва съгласно чл.42, ал.1 от ЗЗЖ;

- Транспортирането на кучетата се извършва в клетки и съгласно изискванията на чл.42, ал.2 от ЗЗЖ.

2. Евтаназия на неизлечимо болно и доказано агресивни безстопанствени кучета:

- Неизлечимо болни животни се подлагат на евтаназия, съгласно чл.179, ал.3, т.1,2 и 4 от ЗВД и чл.51 от ЗЗЖ.

- Кучета, участвали в инцидент се залавят приоритетно в рамките на едно денонощие след подаване на сигнала. Сигналът се проверява от ОП „Комунални дейности-Омуртаг“. При потвърждение на сигнала кучетата се третират съгласно чл. 179, ал. 3, т. 4 от ЗВД и чл. 51 от ЗЗЖ.

3. Създадена е информационна база данни за обработените безстопанствени кучета, в която се вписва датата и мястото на обработката, ветеринарния лекар извършил манипулацията, мястото, на което е върнато кучето-ОП „Комунални дейности-Омуртаг“.

4. Установяване на устойчиви практики за осиновяване на безстопанствени животни.
5. Провеждане на информационно - образователни кампании.

МЯРКА II. Определяне на места за разходка на кучета, както и организиране и обозначаване на места забранени за разходка на домашни кучета.

МЯРКА III. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета. Контролът по спазване на програмата се извършва от кмета на Община Омуртаг или упълномощен Зам.Кмет, кметовете на кметства и кметски наместници.

МЯРКА IV. Създаване на организация за регистриране на домашните кучета и маркирането им като такива с подходяща маркировка.

1. Регистрацията на домашни кучета се извършва съгласно чл. 174 от ЗВД. Общинска администрация - Омуртаг изготвя и поддържа регистър на домашните кучета на база подадени декларации.
2. Таксата за домашни кучета се събира от Общинска администрация Омуртаг.

V. МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ РАЗВЪДЧИЦИТЕ, ТЪРГОВЦИТЕ НА КУЧЕТА, ПАЗАРИТЕ ЗА ЖИВОТНИ, ЗООМАГАЗИНТЕ И СОБСТВЕНИЦИТЕ НА КУЧЕТА, ОТГЛЕЖДАНИ КАТО КОМПАНЬОНИ

През 2018 година в изпълнение на местната политика относно реализиране и подобряване на социалната инфраструктура, предназначена за екология и здравеопазване бе създадено Общинско предприятие „Комунални дейности-Омуртаг“. Предмет на дейност на ОП „Комунални дейности-Омуртаг“ е:

1. Управление, поддръжка, изграждане на общински приют за безстопанствени животни и свързаните с това допълнителни дейности.
2. Предоставяне на други услуги или осъществяване на други местни дейности, необходими за задоволяване на потребностите на общината или на нейното население, които се финансират от бюджета на общината.

Кметът на общината, делегирайки своите правомощия по чл.59, ал.3 от ЗЗЖ, предостави законова възможност на ОП „Комунални дейности-Омуртаг“ да осъществява контрол:

1. за изоставяне на животни на територията на общината;
2. за идентификация и регистрация на кучета;
3. за спазване изискванията за защита на животните в приютите на територията на съответната община;
4. върху кучетата и местата по чл. 47, ал. 3 от ЗЗЖ.

Контролът от горепосочените лица ще се извършва чрез:

1. периодични проверки;
2. проверки по постъпили молби, жалби и сигнали за нарушения на правилата за защита на животните, подадени от държавни органи, физически и юридически лица.

VI. ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЪКОВОДСТВО, КООРДИНАЦИЯ, КОНТРОЛ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА.

Контролът по спазване на програмата се извършва от кмета на Община Омуртаг или упълномощен Зам.Кмет, кметовете на кметства и кметски наместници.

Ръководството и координацията на дейностите по овладяване на популацията на безстопанствените животни, т.е. заложените дейности в програмата, се осъществяват от Директора на Общинско предприятие „Комунални дейности- Омуртаг“.

Основно изискване за ръководство, координация, контрол и изпълнение на програмата е стриктното, качествено и в срок осъществяване на дейностите и спазване на нормите на Закона за защита на животните, Закона за ветеринарномедицинската дейност и Наредба № 4 от 1.02.2021 г. за прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност.

VII. ИЗИСКВАНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА, ДОКЛАДВАНЕ И ОТЧЕТНОСТ, УВЕДОМЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА.

Съгласно заложените мерки, приоритети и дейности в програмата, от осъществяването ѝ ще се изиска постигането на:

1. Качествени промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките по програмата и обработването на безстопанствените кучета:

- ✚ Повишаване безопасността на гражданите.
- ✚ Регистрация, събираемост на таксите за домашни кучета и стимулиране на кастрацията им за спомагане трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.
- ✚ Мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета.
- ✚ Намаляване на социалното напрежение.
- ✚ Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни.

2. Количествени подобрения.

- ✚ Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета, до изтеглянето им в приюти.
- ✚ Увеличаване на броя на регистрираните домашни кучета.
- ✚ Повишаване на постъпленията от таксата, съгласно чл. 175 от ЗВД и Наредба №6 за определяне и администриране местните такси и цени на услуги на територията на Община Омуртаг.

3. Оценка за изпълнението на програмата.

- ✚ Брой на обработените животни.
- ✚ Брой на регистрираните домашни кучета.
- ✚ Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито - по строежи, паркинги, дворове, складове и др.
- ✚ Брой на кастрираните домашни кучета.
- ✚ Брой на задомените кучета.
- ✚ Брой граждани, участващи като доброволци с цел реализация на програмата.

Съгласно чл. 40, ал.4 от Закона за защита на животните кмета на общината представя Годишен отчет за извършените дейности по програмата и резултати пред съответната държавна институция, на база предоставените данни от Директора на ОП „Комунални дейности-Омуртаг“ и ресорния зам. Кмет.

VIII. КОРИГИРАЩИ ДЕЙСТВИЯ ПРИ КОНСТАТИРАНЕ НА НЕСЪОТВЕТСТВИЯ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА.

При констатиране на несъответствия при изпълнение на програмата, както от страна на експертите в общинска администрация, така и от граждани, неправителствени организации, организации за защита на

животните и др. заинтересовани лица, Общински съвет-Омуртаг е в правомощията да осъществява промени в „Общинска програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Омуртаг и план за действие“, за периода 2024-2028 година.

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

С прилагането на „Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Омуртаг и плана за действие“, за периода 2024-2028 година и със съдействието на гражданското общество в община Омуртаг, организациите за защита на животните и др., в дух на добросътрудничество и желанието на всички страни, при спазване на принципите на доброволност, взаимен интерес, активен избор, гъвкавост и динамичност, прозрачност и отговорност, Община Омуртаг ще създаде екологична, здравословна и сигурна жизнена среда за жителите на територията на общината.

**ИНЖ. БАХТИШЕН АХМЕДОВА   /П/
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ОМУРТАГ**